

VANHAA JA UUTTA

Nik. Nikolinin artikkeli „Zvezdan” 29. numerossa otsikoituna luonnehtivasti „Uutta vanhassa” herättää sarjan hyvin mielenkiintoisia ja tärkeitä kysymyksiä. Venäjän työläisdemokraattien kannattajien tarkan, selvän ja määritellyn menettelylinjan selville saamiseksi on epäilemättä toivottavaa, että näistä kysymyksistä väitellään.

Nik. Nikolinin artikkelin peruspuutteellisuutena on hänen monien väittämiensä äärimmäinen epämääräisyys. Kun kirjoittaja sanojaan selittämättä kirjoittaa, ettei hän „ehkä monestakaan seikasta ole samaa mieltä” kanssani, niin omasta puolestani minun on sanottava, että N. Nikolinilla ei ole sellaisia väittämiä, jotka aiheuttaisivat erimielisyyttä, sillä niitä ei yleensä ole loppuun saakka selitetty.

N. Nikolin esim. vastustaa jyrkästi niitä henkilöitä, jotka oleltavat, että „nykytilanteemme... on likimain samanlainen kuin 1900-luvun alussa”. Hän tulkitsee moisen mielipiteen siten, että ihmiset kieltävät vanhassa olevan *uutta*. Tietenkin he ovat väärässä, jos he sen kieltävät. Tietysti N. Nikolin on tuhat kertaa oikeassa väittäessään vanhassa olevan *uutta*, joka on osattava ottaa huomioon ja jota on osattava käyttää hyväksi. Mutta Nikolin ei sano sitä, mitä nimenomaan tuo uusi on ja nimenomaan miten se tulee ottaa huomioon j.n.e., ja toisaalta hänen sitaatistaan ei käy ilmi, nimenomaan mitä hänen vastaväittäjänsä tarkoittavat sanalla „likimain”. Jos vanhassa otetaan huomioon uusi siten, kuin sen tekivät Venäjän marxilaiset tasan kolme vuotta sitten arvostellessaan sitä poliittista tilannetta, joka oli muodostunut kolme vuotta kestäneen myrskyn ja rynnäköiden kauden jälkeen (t.s. vuosien 1905—1907 jälkeen), niin

mielestäni ei olisi väärin sanoa: „nykytilanteemme on *likimain* samanlainen kuin 1900-luvun alussa”. Mutta jos moinen väittämä esitetään ilman alustavaa, tarkkaa, selvää, määriteltyä tilannearviota ja tehtävien arviointia, niin silloin se tietysti on väärä.

Vanhat tehtävät, vanhat menetelmät niiden ratkaisemiseksi, uudet menettelytavat valmisteltaessa ratkaisua — juuri näin voitaisiin mielestäni ilmaista likimain se vastaus, joka on annettu kolme vuotta sitten. Tämän vastauksen kannalta tuntuu *ehdottoman* välttämättömältä III Duumaan osallistuminen, mitä Nik. Nikolin niin kiihkeästi ja oikeutetusti puolustaa. Suotta kantaa työläisdemokraattien nimeä se „virtaus”, joka kieltää tuon osallistumisen tai epäröi yhä vieläkin sanoa suoraan, selvästi ja ilman mitään kiertelemisiä kannattavansa III Duumaan osallistumista. Itse asiassa tuo virtaus on erillään työläisdemokrateista, ollen anarkistisen eikä suinkaan marxilaisen aatepiirin „laillinen suuntavivahde”.

Ottakaamme kysymys „päällysrakennuksesta”. „Ennen saattoi tuntua”, kirjoittaa Nik. Nikolin, „että byrokratia on „koko Venäjän” ainoa ja pahin vihollinen, mutta nyt ei enää kukaan luule sitä... Tiedämme kyllin hyvin, että Markovit, Krestovnikovit, Volkonskit, Purishkevitsit, Gutshkovit, Homjakovit, Avdakovit ynnä muut — kaikki ne edustavat niitä yhteiskuntapiirejä, joista byrokratia ammentaa voimansa ja saa vaikuttimia toimintaansa varten”.

Täysin oikeaa ja tavattoman arvokasta on tässä se, että Nik. Nikolin tähdentää „byrokratian” yhteyttä kauppa- ja teollisuusporvariston huippukerrokseen. Vain ne henkilöt, jotka eivät lainkaan syvenny harkitsemaan sitä uutta, minkä on tuonut mukanaan XX vuosisadan ensimmäinen vuosikymmen, eivätkä lainkaan ymmärrä Venäjällä vallitsevien taloudellisten ja poliittisten suhteiden keskinäistä riippuvaisuutta ja III Duuman merkitystä, voivat kieltää tuon yhteyden, kieltää nykyisen agraaripolitiikan porvarillisen luonteen, kieltää yleensä „askelen tiellä, joka johtaa porvarilliseksi monarkiaksi muuttumiseen”.

Yhteyden tunnustaminen ei riitä, on osoitettava tarkasti tuon yhteyden konkreettinen luonne. Askel, joka johtaa joksikin uudeksi muuttumiseen, ei lainkaan poista vanhaa, sanokaamme „byrokraattista” järjestelmää eikä sen valtavaa

itsenäisyyttä ja riippumattomuutta, sen tolmatshovilaisreinbotilaista (y.m. y.m.) „omalaatuisuutta” ja sen finanssitalouden kontrolloimattomuutta. Vaikka byrokratia „ammen-taa voimansa” porvariston huippukerrosten tuesta, niin sitä ei värvätä niiden keskuudesta, vaan vanhan, kerrassaan vanhan, ei ainoastaan vallankumousta (vuotta 1905) edeltäneen kauden, vaan reformiakin (vuotta 1861) edeltäneen kauden maa- ja virka-aateliston keskuudesta. „Saadessaan vaikuttimia toimintaansa varten” huomattavassa mitassa porvariston huippukerroksilta byrokratia antaa porvarilliselle toiminnalle aito maaorjuudellisen, vain maaorjuudellisen *suunnan ja muodon*. Sillä jos on ero preussilaisen junkkerin ja amerikkalaisen farmarin porvarillisuuden välillä (vaikka ne molemmat ovat epäilemättä porvareita), niin preussilaisen junkkerin porvarillisuuden ja Markovin ja Purishkevitchin „porvarillisuuden” välinen ero ei ole vähemmän ilmeinen eikä pienempi. Näihin viimeksi mainituihin verraten preussilainen junkkeri on suorastaan „eurooppalainen”!

„Byrokratian” valtavan itsenäisyyden ja riippumattomuuden unohtaminen on esim. M. Aleksandrovin pahin, periaatteellinen ja kohtalokas virhe hänen tunnetussa kirjasesaan, ja likvidaattorien „Nasha Zarjan” 9.—10. numerossa N. R-kov kehittää tuon virheen järjettömyydeksi. Vain yllä mainitussa, kolme vuotta sitten annetussa vastauksessa on määriteltä tarkasti se, missä määrin niin sanotun „byrokrattisen” järjestelmän alalla on jäljellä vanhaa ja minkä nimenomaan muutoksen, oikeamminkin: muodonmuutoksen on „uusi” saanut aikaan.

Vaikka en lainkaan kiellä „uusien teiden ja keinojen etsimistä” ja vaikka annan erittäin suuren merkityksen sille, että kirottuihin kysymyksiin annettuja suoria vastauksia käsitellään, käsitellään toistamiseen ja uudestaan, niin en kuitenkaan voi olla protestoimatta sitä salakuljetusta vastaan, jota esimerkiksi likvidaattorit harjoittavat „etsimisten” varjolla. „Etsivän” N. R-kovin ja „etsivien” Potresovien, Jeshovien ja Tshatskien väliset erimielisyydet ovat ilmeisesti erimielisyyksiä, jotka koskevat liberaalisen työväenpolitiikan *yksityiskohtia*. Kaikki nuo „etsivät” pohjautuvat nimenomaan liberaaliseen eikä marxilaiseen työväenpolitiikkaan! Toista on „etsiä teitä” ja käsitellä niitä marxilaisuuden kannalta kirjoissa, aikakauslehdissä j.n.e. ja

toista on esiintyä määrätyn vastauksin äänenkannattajissa, jotka ovat käytännöllisesti johtavia.

Ottakaamme „romantismi”-kysymys. Tuomitessaan romantismin auttamattomasti aikansaeläneeksi „vanhaksi” Nik. Nikolin esittää esimerkin: „liberaalista on tuntunut, että hän esittää kaikkien sorrettujen puolustajan osaa, ja sosialistista, että hänen kannallaan on koko ajatteleva ja työtätekevä Venäjä”. Tämä on esimerkki siitä, ettei ymmärretä luokkataistelua, ja Nikolin olisi tietenkin ollut aivan oikeassa, jos hän olisi sanonut, että moinen „socialisti” — nähtävästi narodnikki — ei todellisuudessa ole lainkaan socialisti, vaan *demokraatti*, joka pukee demokratisminsa pseudosocialistisiin fraaseihin. Mutta romantismista puhuttaessa ei saa sivuuttaa tämän termin vehiläistä, t.s. vastavallankumouksellista, tulkintaa, joka on vallitsevana levinneimmässä, nimittäin liberaalisessa lehdistössä. Sellaista tulkintaa vastaan ei saa olla kapinoimatta. Ei saa olla panematta merkille sitä „uutta”, että liberalismi loi Venäjällä liberaalisen vehiläisen suunnan, josta hrat Miljukovit kieltäytyvät vain sanallisesti, vain diplomaattisesti, harjoittaen käytännössä vehiläistä politiikkaa.

Tästä seuraa myös ensisijaisen tärkeä käytännöllinen johtopäätös: liberalismiin ja demokratian välinen raja on XX vuosisadan ensimmäisten kymmenen vuoden antaman „uuden” kokemuksen perusteella vedettävä selvemmin. „Liberaalisen opposition ja taantumuksen sekoittaminen” on tietysti järjettömyyttä, mutta tämä (Nikolinin tekemä) johtopäätös ilman juuri mainitsemaani johtopäätöstä on kerrassaan vajavainen.

Yleensä juuri Nik. Nikolinin johtopäätöksiin on vaikuttanut hänen perusvikansa, jona on epämääräisyys ja puolinaisuus. Ottakaa hänen ensimmäinen johtopäätöksensä: „järjetön viehättyminen vanhoihin toimintatapoihin samoin kuin ehdottoman kielteinen suhtautuminen niihin on yhtä vahingollista”. Tämä johtopäätös ei mielestäni ole dialektinen, vaan eklektinen. Järjetön on järjetöntä ja siitä syystä aina ja ehdottomasti vahingollista; se on sanomatakin selvää. Jotta johtopäätös tältä osaltaan saisi elävän, dialektisen, merkityksen, pitäisi sanoa esimerkiksi: se, että koetetaan puolustella kieltäytymistä osallistumasta III tai IV Duumaan viittaamalla vanhoihin toimintatapoihin, olisi mitä pahin virhe, pelkkä fraasi, sisällyksetön huudahdus —

huolimatta siitä tai oikeamminkin juuri siksi, että on suhtauduttava ehdottoman myönteisesti noihin tapoihin.

Ohimennen, koskei minulla ole mahdollisuutta tarkastella pitemmältä tätä kysymystä, olen siis huomauttanut siitä, millä tavoin pitäisi mielestäni korjata siteeraamani johtopäätöksen toista osaa.

*„Zvezda“ № 33,
jouluukuun 10 pnä 1911
Allekirjoitus: V. I l j i n*

*Julkaistaan „Zvezda“ lehdessä
tekstin mukaan*